

חוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 4), תש"ם-1980 *

1. בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971, סעיפים 110א עד 114 בפרק ד' הוספת סימן י' לסומנו כסדרם 129 עד 133, ובפרק ג', אחרי סימן ט' יבוא:

"סימן י': בירור קבילות סוהרים

- הגדרות
111. בסימן זה –
"מעשה" – לרבות מחדל ופיגור בעשיה;
"קצין שיפוט" – סוהר בכיר הדן בעבירת משמעת לפי סימן ט'.
- מינוי נציב קבילות סוהרים
112. (א) שר הפנים, בהתייעצות עם שר המשפטים ובאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, ימנה נציב קבילות סוהרים (להלן – נציב הקבילות); תקופת כהונתו תהיה חמש שנים מיום מינויו.
(ב) הודעה על מינויו של נציב הקבילות ועל מענו תפורסם ברשומות.
- קבילה של מי
113. אלה רשאים להגיש קבילה:
(1) אדם הרואה עצמו נפגע ממעשה כאמור בסעיף 116 שנעשה לגביו בזמן היותו סוהר (להלן – הסוהר הנפגע);
(2) בנו, בתו, אחיו או אחותו של הסוהר הנפגע, אם מלאו להם 16 שנה, או הוריו או בן זוגו של אותו סוהר, ובאין אחד מאלה – מי שנתבקש מאת הסוהר הנפגע לעשות כך.
- דרך הגשת הקבילה
114. קבילה תוגש בכתב במישרין לנציב הקבילות, תיחתם ביד הקובל, תישלח בדואר אזרחי או בדואר הפנימי של השירות, ויצויינו בה הפרטים האלה:
(1) שמו, מספרו האישי, דרגתו ותפקידו של הסוהר הנפגע והיחידה שבה הוא משרת; הגיש את הקבילה מי שחדל להיות סוהר או אדם כאמור בסעיף 113 (2), יצויינו בה, בנוסף לפרטי הסוהר הנפגע, כאמור, גם שמו ומענו של הקובל;
(2) זהותו של האדם שעליו הוא קובל, ואם אין בידו לתאר הוהו – כל פרט שבידו המסייע לזיהויו;
(3) תיאור מפורט של המעשה שעליו נסבה הקבילה, לרבות המועד שבה אירע, וכל פרט אחר הנוגע לענין והמסייע לברור יעיל של הקבילה;
(4) אם פנה הסוהר הנפגע לממונה עליו או לגורם אחר בשירות בנושא הקבילה, לפני מועד הגשתה – התשובה שקיבל.

* נתקבל בכנסת ביום א' באדר תש"ם (16 בפברואר 1980); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1416, תש"ם, עמ' 22.

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459; ס"ח תשל"ב, עמ' 22; תש"ג, עמ' 22; תשל"ד, עמ' 52.

- קבילה על מי
115. קבילה ניתנת להגשה על מי שבזמן עשיית המעשה כאמור בסעיף 116 היה סוהר (להלן – הנקבל).
- קבילה על מה
116. נושא לקבילה הוא מעשה שנתקיימו בו כל אלה:
- (1) הוא פוגע במישרין בסוהר הנפגע או מונע ממנו במישרין טובת הנאה;
 - (2) הוא נוגע לשירותו של הסוהר הנפגע בשירות;
 - (3) הוא בניגוד לחיקוק או לפקודות או הוראות המחייבות בשירות, או ללא סמכות חוקית, או שיש בו פסול אחר על פי דין, או שהוא, לדעת הקובל, בניגוד למינהל תקין, או שיש בו משום שרירות, נוקשות יתירה או אי צדק בולט.
- קבילות שאין לברר אותן
117. בקבילות אלה לא יהיה ברור:
- (1) קבילה הנוגעת לענין התלוי ועומד בבית משפט או בית דין, או קבילה על פסק דין של בית משפט או בית דין או על פסק של קצין שיפוט;
 - (2) קבילה על פעולה שיפוטית של קצין שיפוט;
 - (3) קבילה על מעשה שהוא עבירה שבקשר עמה מתנהלת חקירה במשטרה.
- קבילות שבירורן מצריך סיבה מיוחדת
118. אלה קבילות שלא יהא בהן ברור אלא אם מצא נציב הקבילות שקיימת סיבה מיוחדת המצדיקה את ברורן:
- (1) קבילה בענין שניתנה בו החלטה שעליה אפשר, או היה אפשר, להגיש השגה, ערר או ערעור, והוא אינו מסוג העניינים שסעיף 117 דן בהם;
 - (2) קבילה שהוגשה לאחר שעברה שנה מיום המעשה שעליו היא נסבה, ואם המעשה נודע לקובל מאוחר יותר – מהיום שבו נודע לו המעשה;
 - (3) קבילה על מעשה שפגיעתו בסוהר הנפגע, לדעת נציב הקבילות, היא מזערית או שסבור נציב הקבילות כי המעשה ראוי מעצם טיבו שיברר אותו הממונה על הסוהר הנפגע או גורם אחר בשירות;
 - (4) קבילה נגד מי שחדל להיות סוהר לפני ברורה, והיא מתייחסת להתנהגות בעלת אופי אישי.
- מתיחת הבירור
119. (א) משהוגשה קבילה יפתח נציב הקבילות בבירורה, זולת אם ראה שאינה ממלאה אחרי סעיף 113, או שאינה ממלאה בפרט חשוב אחרי סעיף 114, או שאינה בגדר סעיף 115 או בגדר סעיף 116, או שאין לברר אותה מאחת הסיבות המנויות בסעיף 117 או בסעיף 118, או שהיא קנטרנית.
- (ב) החליט נציב הקבילות שלא לפתוח בבירור הקבילה כאמור בסעיף קטן (א), יודיע לקובל בכתב שלא יברר את הקבילה ויצוין את הנימוקים לכך.

(ג) החליט נציב הקבילות שלא לפתוח בבירור הקבילה, כאמור בסעיף קטן (א), ומצא שקיימת סיבה מיוחדת המצדיקה העברת הקבילה לגורם כלשהו בשירות, רשאי הוא להעבירה אליו, ובלבד שהסכים לכך הסוהר הנפגע.

דרכי הבירור

120. (א) נציב הקבילות רשאי לברר את הקבילה בכל דרך שיראה, והוא אינו קשור להוראה שבסדר דין או בדיני ראיות.

(ב) נציב הקבילות יביא את הקבילה לידיעת הנקבל ולידיעת הממונה עליו ויתן להם הזדמנות נאותה להשיב עליה, ורשאי הוא לדרוש מהם כי ישיבו על הקבילה תוך תקופה הנקובה בדרישתו.

(ג) על הבירור לפני נציב הקבילות ולפני מי שהוא הסמיך לכך יחולו הוראות סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968², בשינויים לפי הענין, וכן יחולו הוראות סעיף 27 (ב) לחוק האמור על אדם שאינו סוהר שהוזמן להתייצב לפניו.

(ד) ראה נציב הקבילות שאדם אחר עלול להיפגע מעצם הבירור או מתוצאותיו, יודיע לו נציב הקבילות על כך ויעמיד לרשותו בדרך שיראה לנכון את חומר הראיות הנוגע לאותה פגיעה.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד) רשאי נציב הקבילות שלא להודיע לפלוני כאמור שם, ובלבד ששוכנע שאין במהלך הבירור לפגוע בו ושבהודעתו, בממצאיו ובהמלצותיו לא יקבע לגביו דבר.

(ו) האמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד) אינו בא לגרוע מהוראות פרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971³.

הגשת סיוע

121. (א) סוהר לא יעשה דבר שיש בו כדי למנוע, לעכב או להפריע בהגשת קבילה לנציב הקבילות, בהעברתה או בבירורה.

(ב) סוהר ייענה לדרישת נציב הקבילות או כל מי שהוא הסמיך לכך להגיש חוות דעת מקצועית וכל מידע וסיוע אחר הדרושים לקידום בירורה של קבילה.

הפסקת הבירור

122. נציב הקבילות יפסיק את בירור הקבילה אם נוכח שנתקיימה אחת העילות המצדיקות שלא לפתוח בבירורה לפי סימן זה, ויהיה רשאי להפסיקו אם נוכח שענין הקבילה בא על תיקונו, או אם הנקבל חדל להיות סוהר והקבילה מתייחסת להתנהגות בעלת אופי אישי; הפסיק נציב הקבילות את בירור הקבילה, יודיע על כך בכתב לקובל, לגקבל ולמונה על הנקבל, ויציין את הנימוקים לכך.

תוצאות הבירור

123. (א) מצא נציב הקבילות שהקבילה היתה צודקת, כולה או מקצתה, ימסור על כך הודעה מנומקת בכתב לקובל, לנקבל, למונה על הנקבל, לכל גורם אחר בשירות שיראה לנכון ולסוהר בכיר שנציב בתי הסוהר הסמיכו לכך; נציב הקבילות רשאי לפרט בהודעתו את תמצית ממצאיו

² ס"ח תשכ"ט, עמ' 28.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

ורשאי הוא להצביע לפני כל גורם בשירות על הצורך בתיקון ליקוי או עוול שהעלה הכירור ולהמליץ על הדרך לתיקונם או למניעת הישנותם.

(ב) הסוהר הבכיר שהסמיכו לכך נציב בתו: הסוהר כאמור בסעיף קטן (א) יודיע לנציב הקבילות בהקדם האפשרי, אך לא יאוחר מחדשיים מיום קבלת ההודעה, על הצעדים שבנקטו; אם לא תוקנו הליקויים שהצביע עליהם נציב הקבילות, יצויין הדבר, בצירוף הנימוקים לכך.

(ג) מצא נציב הקבילות שהקבילה לא היתה צודקת, ימסור על כך הודעה מנומקת בכתב לקובל, לנקבל, לממונה על הנקבל ולכל גורם אחר בשירות שיראה לנכון, ורשאי הוא לפרט בה את תמצית ממצאיו.

(ד) העלה כירור הקבילה חשד שנעברה עבירה פלילית, ישלח נציב הקבילות הודעה על כך ליועץ המשפטי לממשלה; העלה כירור הקבילה חשד שנעברה עבירת משמעת, יודיע נציב הקבילות על כך ליועץ המשפטי של השירות.

(ה) לא יינקטו הליכים משמעתיים נגד סוהר שקבילתו נמצאה בלתי צודקת, אלא אם נציב הקבילות קבע כי הקבילה היתה כוזבת במזיד. ההמליץ לפני היועץ המשפטי של השירות לנקוט כלפיו הליכים משמעתיים.

124. (א) הודעה של נציב הקבילות לפי סעיף 123 לא תכלול ולא תגלה חומר או ידיעה אשר גילויים נאסר על פי הוראות סעיפים 44 או 45 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971.

(ב) ראה נציב הקבילות כי הודעתו עלולה לכלול או לגלות חומר או ידיעה כאמור בסעיף קטן (א) ולא הביע שר את דעתו לפי סעיפים 44 או 45 האמורים, יבקש נציב הקבילות את דעת השר הנוגע לענין לפני שיתן הודעתו.

(ג) בהודעה על תוצאות הכירור יהיה נציב הקבילות פטור מלהודיע את ממצאיו ונימוקיו –

(1) כשהקבילה היתה בענין מינוי לתפקיד פלוני, או בענין העלאה בדרגה, או בענין תכנה של חוות דעת על הסוהר הנפגע או בענין פיטוריו מהשירות;

(2) כשגילויים עלול, לדעתו, לפגוע שלא כדין בזכותו של אדם זולת הקובל;

(3) כשיש לדעתו בגילויים משום גילוי סוד מקצועי או ידיעה סודית כמשמעותם לפי כל דין;

(4) כשיש לדעתו בגילויים כדי לפגוע בסדר הטוב או במשמעת בשירות.

125. (א) החלטותיו וממצאיו של נציב הקבילות בענין קבילה –

(1) אין בהם כדי להעניק לקובל או לאדם אחר זכות או סעד בדיון משמעתי או בבית דין או בבית משפט שלא היו לו לפני כן;

סייגים להודעה

זכויות וסעיפים

(2) אין בהם כדי למנוע מהקובל או מכל אדם אחר להשתמש בזכות או לבקש סעד שהוא זכאי להם; אולם אם נקבע לכך מועד בחיקוק או בפקודות או הוראות המחייבות בשירות, לא יוארך המועד על ידי הגשת הקבילה או בירורה.

(ב) שום בית משפט לא ייזקק לבקשת סעד נגד החלטותיו וממצאיו של נציב הקבילות בענין קבילה.

126. נציב הקבילות וכל אדם אחר שבעזרתו מבצע נציב הקבילות את תפקידיו חייבים לשמור בסוד כל ידיעה שהגיעה אליהם לרגל תפקידם, ולא לגלותה אלא לשם ביצוע המוטל עליהם לפי סימן זה. חובת סודיות

127. נציב הקבילות יגיש לשר ולועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, מדי שנה, דין וחשבון בכתב על פעולותיו, שיכיל סקירה כללית ותיאור הטיפול במבחר קבילות, ורשאי הוא להגיש להם דין וחשבון כל אימת שיראה לנכון לעשות כן. דין וחשבון

128. אין על נציב הקבילות מרות בעניני מילוי תפקידו לפי סימן זה זולת מרותו של הדין. אי תלותו של נציב הקבילות

2. בסעיף 102 (35) לפקודה, במקום "או 51" יבוא "51 או 121". תיקון סעיף 102

3. תחילתו של חוק זה ששים יום לאחר פרסומו ברשומות. תחילה

יוסף בורג
שר הפנים

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה

